

24.5.2012

Ympäristöministeriölle

Lausunto luontoarvojen huomioimisesta ympäristölupamenettelyssä

Ympäristöministeriö varasi Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry:lle mahdollisuuden osallistua ympäristösuojelulain uudistamiseen liittyvän projektin 4:n kuulemistilaisuuteen, jossa käsiteltiin luontoarvojen huomioimista ympäristölupaprosessissa. Kuulemistilaisuuden jälkeen aineistoa voi kommentoida 25.5.2012 saakka. Ympäristönsuojeluviranhaltijat (YSV) ry kiittää mahdollisuudesta osallistua ympäristösuojelulain kehittämiseen.

Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry pitää erittäin tärkeänä, että luontoarvot ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen voitaisiin tulevaisuudessa nykyistä paremmin huomioida kaikessa päätöksenteossa. Erityisesti luontoarvojen merkityksen korostaminen on tarpeen maankäyttö- ja rakennuslain kehittämisessä, koska tämän lain tarkoituksena on ohjata maankäyttöä ja sen perusteella annetaan suurin osa maamme maankäyttöä koskevista päätöksistä. Luontoarvot tulisi nostaa keskeiseksi aiheeksi kaavoitusviranomaisien kanssa käytävissä neuvotteluissa. Ympäristöministeriön tulisi maakuntakaavoja vahvistaessaan ja ELY-keskusten kuntakaavoitusta ohjattaessaan varmistaa luontoselvitysten riittävyys ja luontoarvojen huomioiminen. YSV ihmettelee ajatusta, että toiminnanharjoittajan lupaprosessia varten laatiman luontoselvityksen taso olisi lähtökohtaisesti helpompi varmistaa kuin kaavoitusta varten viranomaisen teettämiä selvityksiä.

YSV suhtautuu varauksellisesti luvanvaraisen toiminnan sijoittumisesta aiheutuvien vaikutusten huomioimiseen ympäristönsuojelulain mukaisesti. Ympäristönsuojelulaki on nykyisellään puhdas päästölaki. Lain soveltamisalan laajentamista niin, että sillä ratkaistaisiin myös toiminnan sijoittumisesta tai toiminnasta aiheutuvan ympäristön fyysisestä muuttumisesta aiheutuvat vaikutukset, tulee harkita huolella. Ympäristönsuojelulain mukaisesti luvanvaraiset laitokset on valittu nimenomaan niistä aiheutuvien pilaavien päästöjen tai päästövaaran perusteella. Valinnassa ei kriteereinä ole ollut sijoituspaikalla tapahtuvat fyysiset muutokset. Päästön kohteena on oltava haitankärsijä, jollaiseksi ei luonnoneliöstöä nähdä. Luonnonsuojelulainsäädäntö on huomioitava ympäristölupaharkinnassa jo nykyisellään. Lähtökohtaisesti vain joissain erityistapauksissa, kuten turvetuotanto, tulee kyseeseen tilanne, jossa ympäristönsuojelulain mukaisesti luvanvarainen toiminta ei edellyttäisi myös maankäyttö- ja rakennuslain, vesilain tai maa-aineslain mukaista lupaa. Suuri osa niistä sijoittuu toimintaa varten kaavoitetuille alueille. Kaavoituksessa ja näiden lupien mukaisessa menettelyssä tulevat siten jo nykyisin huomioitua myös luonnonsuojelulain vaatimukset. YSV katsoo, että luonnonsuojeluarvojen huomioimista näiden maankäyttöä koskevien lainsäädäntöjen osalta tulisi jatkossa tehostaa.

YSV katsoo, että ympäristönsuojelulain muuttaminen esitetyllä tavalla edellyttää huolellista harkintaa. Erityisesti lupaharkinnan vaikutukset ympäristönsuojeluviranomaisten ennestään niukkoihin resursseihin on selvitettävä huolellisesti ennen lainsäädännön muutoksia. Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten toimivaltaan ei nykyisellään kuulu juurikaan luonnonsuojelulain mukaisia tehtäviä. Luonnonsuojeluosaamisen puuttuessa kunnat joutuvat tukeutumaan ELY-keskuksiin, joille luonnonsuojelulain valvonta kuuluu. Käsitksemme mukaan ELY-keskusten resurssit eivät nykyisellään tule riittämään lisääntyvään lausunnonantoon, mikä voi pidentää ympäristölupien käsittelyaikoja. Toinen

huoli liittyy toiminnanharjoittajien tasapuoliseen kohteluun. Sijoituspai-
kan fyysisten muutosten osalta saattavat monet nykyisin ei-luvanvaraiset laitokset ja toimin-
nat olla huomattavasti ympäristölupalaitoksia merkittävämpiä. Tällaisia ovat mm. logistiikkakes-
kukset ja varastokentät.

Päätöstä luonnonsuojeluarvojen huomioimisesta ympäristölupamenettelyssä ei tule
tehdä hätiköiden poliittisen paineen alla, vaan huolellisesti selvittäen ja tarkasti vaiku-
tuksia arvioiden. Vain näin edeten voidaan varmistaa, että lakimuutos vaikuttaa siten
kuin on tarkoitettu, eli parantaa luontoarvojen huomioimista ja luonnon monimuotoi-
suuden säilyttämistä. Samalla tulisi selvittää, että muutoksella ei ole ennalta arvaamat-
tomia vaikutuksia viranomaisten työmääriin ja toiminnanharjoittajien tasapuoliseen
kohteluun. YSV näkee muutoksen suunnittelussa suuren riskin siitä, että lakimuutoksella
näennäisesti puututaan fyysisesti pienialaisiin toimintoihin samaan aikaan, kun suuret,
aidosti luonnon monimuotoisuutta vähentävät maankäyttöhankkeet jäävät huomioimat-
ta. YSV katsoo, että luontoarvojen lisähuomioimisella ympäristölupamenettelyssä ei
saavuteta toivottua tulosta siitä, että suojelun tarpeessa oleva lajisto tulisi huomioitua
riittävästi luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi.

YSV katsoo, ettei esitettyä muutosta ympäristönsuojelulakiin tule tehdä suunnitellussa
aikataulussa. Jos asia edellyttää kiireellisiä toimenpiteitä pitää YSV maa-aineslain sovel-
tamisalan laajentamista koskemaan myös turvetuotantoa harkinnan arvoisena ratkaisui-
na.

Ympäristönsuojeluviranhaltijat (YSV) ry:n puolesta,

Katariina Serenius
puheenjohtaja

Kirsi Järvinen
sihteeri

Tiedoksi: Suomen Kuntaliitto

*Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry on perustettu 1981 ja toimii ympäristönsuojelussa eri hallinnonaloilla työ-
kentelevien henkilöiden yhdyssiteenä järjestämällä kokous-, esitelmä- ja keskustelutilaisuuksia sekä kursseja.
Yhdistyksen tavoitteena on edistää ympäristönsuojelualalla toimivien ammatillista osaamista sekä tehdä
ympäristönsuojelualaa tunnetuksi. Tällä hetkellä yhdistyksessä on jäseniä noin 220.*